

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ IV / ARCHITECTURAL DESIGN IV (2nd year studio) 2026

Υποχρεωτικό μάθημα 7 ώρες / εβδ.

Διδάσκοντες :

Δημήτρης Πολυχρονόπουλος, Καθηγητής ΔΠΘ, Σταύρος Δενδρινός, Ανάπλ. Καθηγητής ΔΠΘ, Χρήστος Κούτελης, Επικ. Καθηγητής, Ειρήνη Κουμπαρούλη, Συμβ. διδασκων.

Θέμα εξαμήνου

"ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗ"

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος «Αρχιτεκτονική Σύνθεση III» και συνεχίζει να αφορά στη διερεύνηση της αρχιτεκτονικής της κατοικίας σε συγκεκριμένη περιοχή της πόλης. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη ενός συγκροτήματος κατοικιών, το οποίο **προσφέρει μόνιμη διαμονή σε 24 νοικοκυριά** στο πρότυπο της κοινωνικής συμβίωσης, παρέχοντας εκτός από τους ιδιωτικούς χώρους των κατοικιών και κοινόχρηστους χώρους συνεύρεσης, μέσα στα προβλεπόμενα όρια του οικοπέδου.

Η μετάβαση από τη μονάδα κατοικία, σε ένα σύνολο που αφορά συνθήκες συλλογικής κατοίκησης, οι τρόποι σύνθεσης των επιμέρους μονάδων και η διερεύνηση των σχέσεων τους ώστε να αποτελούν μια ενότητα καθώς και οι νομοτέλειες που διέπουν τη συνθετική διαδικασία, είναι ορισμένα από τα θέματα που θα μας απασχολήσουν.

Κάθε αρχιτεκτονικό έργο προκύπτει ως συνθετικό αποτέλεσμα μιας σειράς βασικών παραμέτρων, επιλογών αλλά και περιορισμών, στους οποίους καλείται να απαντήσει η αρχιτεκτονική. Ζητούμενο λοιπόν δεν είναι μόνο το τελικό σχέδιο αλλά και η ξεκάθαρη αντίληψη ενός τρόπου λήψης αποφάσεων πριν και κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού, έτσι ώστε να αναπτυχθεί σταδιακά η ικανότητα της διατύπωσης κριτηρίων, με βάση τα οποία επιλέγονται ή απορρίπτονται λύσεις. Παράλληλα σε όλη τη διάρκεια αυτής της "διαδρομής" επιχειρείται η διερεύνηση σημαντικών αρχιτεκτονικών ζητημάτων όπως:

Η διάταξη και η σχέση της μονάδας με το σύνολο και τους κοινόχρηστους χώρους. Ο τρόπος συνύπαρξης ιδιωτικών και δημόσιων περιοχών του κτιρίου. Η σχέση του αρχιτεκτονικού χώρου με τον τρόπο ζωής των κατοίκων.

Η ομαδοποίηση λειτουργικών ενοτήτων και περιοχών (οριζόντιες και κατακόρυφες ζώνες), η κυκλοφοριακή οργάνωση, ο καθορισμός μεγεθών, αναλογιών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, η ικανοποίηση εργονομικών απαιτήσεων, η οργάνωση και επεξεργασία ημιυπαίθριων και υπαίθριων χώρων καθώς και του κοινόχρηστου (ακάλυπτου) υπαίθριου χώρου και η αξιοποίησή του ως βιώσιμου χώρου. Η διερεύνηση της ένταξης του κτιρίου στο ευρύτερο περιβάλλον. Οι τρόποι ένταξης του κτιρίου στο οικόπεδο, οι σχέσεις του με τα όμορα κτίρια, με το ευρύτερο δομημένο περιβάλλον και το δημόσιο χώρο.

Οι επιλογές κατάλληλων αποφάσεων για την αξιοποίηση των φυσικών και δεδομένων όπως: προσανατολισμός (ηλιασμός, αερισμός), θέαση, προσαρμογή στο ανάγλυφο του εδάφους, προσβάσεις και διαμόρφωση υπαίθριου χώρου, εξυπηρέτηση στάθμευσης.

Η διερεύνηση της μορφής σε σχέση με την κατασκευή και τη λειτουργία. Η σύλληψη και η οργάνωση της συνθετικής δομής του κτιρίου σε σχέση με το κατασκευαστικό σύστημα.

Η διερεύνηση της μορφής όπως αυτή προκύπτει μέσα από τις σχέσεις της με τη λειτουργία, την κατασκευή, τη προσαρμογή στις περιβαλλοντικές συνθήκες και τον τρόπο ένταξης στο οικόπεδο.

Η επεξεργασία των επιφανειών και των ανοιγμάτων του κελύφους, τα υλικά, οι υφές και το χρώμα.

Τα παραπάνω ζητήματα, θα συζητηθούν, θα αναλυθούν και θα τροφοδοτήσουν τη συνθετική διαδικασία σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος έτσι ώστε να διαμορφώσουν με σαφήνεια τις καθοριστικές συνιστώσες στη σύλληψη και έκφραση της συνθετικής δομής.

Το κτιριολογικό πρόγραμμα περιλαμβάνει:

12 μεγάλα διαμερίσματα κατοικίας 85 - 100μ² το καθένα, που ενδεικτικά προτείνεται να καλύψουν τις ανάγκες οικογενειών μέχρι 5 ατόμων. **7 διαμερίσματα κατοικίας 65 -80μ²** για ένα ζευγάρι ή οικογένεια 3 ατόμων, και **5 διαμερίσματα studio (μονόχωρο) 35- 50μ²** για ένα ή δύο άτομα.

Σχετικά με τα μεγέθη (μ²) των **24 διαμερισμάτων** επιτρέπεται μια σχετική ελαστικότητα, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα σενάρια κατοίκησης που θα προτείνουν οι ομάδες των φοιτητών.

Προβλέπεται επίσης ο **σχεδιασμός κοινόχρηστων χώρων** που θα αναπτύσσονται κυρίως στο ισόγειο και στην ταράτσα και οι οποίοι θα εξυπηρετούν τη συλλογική ζωή του συγκροτήματος (χώροι συνεύρεσης, χώροι εκτόνωσης σε ένα πιθανό αίθριο, παρασκευαστήρια φαγητού, τραπεζαρίες, χώρος πλυντηρίων, χώροι παιχνιδιού, roof garden κτλ). Τμήμα των χώρων αυτών μπορεί να επεκτείνεται και στο υπόγειο της οικοδομής δημιουργώντας δυο ή περισσότερα διαφορετικά επίπεδα (στάθμες) χώρων με κύρια χρήση. (Η συνολική επιφάνεια των κοινόχρηστων χώρων δεν προσμετράται στο συντελεστή δόμησης.)

Υπόγειος χώρος για τη στάθμευση 7 – 10 θέσεων στάθμευσης, αποθήκες, χώρος Η/Μ εγκαταστάσεων. Εκτός από τους προαναφερόμενους χώρους θα πρέπει να προβλεφθούν: κλιμακοστάσιο/α με ανελκυστήρα και οι αναγκαίοι υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι.

Όροι δόμησης

Διαστάσεις οικοπέδου : 48 μ. πρόσωπο, 40 μ. βάθος

Εμβαδόν οικοπέδου: 2500 τ.μ.

Επιτρεπόμενη Κάλυψη: 60% 1500τμ

ΣΔ : 1 2500 X 1,0 = 2500 τμ

Μέγιστο Ύψος: 22 μ. με προσαρμογή στη φυσική κλίση του οικοπέδου και για το οποίο δεν υπάρχει υποχρέωση να εξαντληθεί στις προτάσεις.

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει:

α. Επεξεργασία συνθετικού θέματος, που αφορά στη μελέτη του συγκροτήματος των κατοικιών. Η εκπόνηση του θέματος θα γίνει κατά ομάδες των 3 ατόμων.

β. Θεωρητική τεκμηρίωση, με διαλέξεις, παρουσιάσεις, συζητήσεις, που αφορούν το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία του σχεδιασμού μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Πιο συγκεκριμένα, η επεξεργασία του θέματος, θα αναπτυχθεί σε τρεις φάσεις:

πρώτη φάση

Επίσκεψη στο οικόπεδο και στην ευρύτερη περιοχή, για την αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου τόπου, η οποία στοχεύει στη καταγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των παραμέτρων που αφορούν στο ευρύτερο περιβάλλον του κτιρίου.

Στη συνέχεια, σε ότι αφορά τους κατοίκους, οι ομάδες των φοιτητών θα πρέπει να σκεφτούν και να επεξεργαστούν συγκεκριμένα σενάρια κατοίκησης, τα οποία θα αποτελέσουν ένα πλαίσιο περιορισμών αλλά και δυνατοτήτων σε σχέση με το σχεδιασμό των διαμερισμάτων. Η ανάλυση αυτή θα οδηγήσει κατά κάποιο τρόπο στη συγκρότηση ενός ατομικού (ανά ομάδα) κτιριολογικού προγράμματος.

Διερεύνηση των επιμέρους λειτουργικών ενότητων, των μεταξύ τους σχέσεων και της ένταξης του κτιρίου στο οικόπεδο.

Διατύπωση των πρώτων συνθετικών ιδεών – προτάσεων.

Η επεξεργασία της πρώτης φάσης θα παρουσιαστεί με τρόπο ελεύθερο και θα υποστηρίζεται από φωτογραφίες, σκίτσα, διαγράμματα, πρόπλασμα εργασίας **ΚΛ 1:200**, συνοπτικά κείμενα, σχέδια (σε μικρή κλίμακα), κ.ά. Η φάση αυτή θα ολοκληρωθεί σε τρεις εβδομάδες, με παρουσίαση και συζήτηση στην αίθουσα. Η παρουσίαση της πρώτης φάσης είναι προαπαιτούμενη και δεσμευτική για τη μετάβαση στη δεύτερη φάση.

δεύτερη φάση

η δεύτερη φάση περιλαμβάνει την ανάπτυξη και επεξεργασία των συνθετικών ιδεών.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στη διαμόρφωση των διαμερισμάτων και των κοινόχρηστων χώρων καθώς και στη σχέση τους με τους ακόλυπτους και ημιυπαίθριους χώρους.

Στη φάση αυτή η επεξεργασία των θεμάτων θα γίνει σε κλίμακα 1:100, με όλα τα απαραίτητα σχέδια: διάγραμμα κάλυψης με διαμόρφωση ακάλυπτου χώρου, κατόψεις, τομές, όψεις, πρόπλασμα, προοπτικά, αξονομετρικά, κ.ά.

Η δεύτερη φάση θα διαρκέσει τέσσερις εβδομάδες, με παρουσίαση και συζήτηση μετά την ολοκλήρωσή της.

τρίτη φάση

Η τρίτη φάση, αφορά στη συστηματική επεξεργασία και ολοκλήρωση του θέματος, έτσι ώστε η αρχιτεκτονική σύνθεση να προκύπτει ως αποτέλεσμα πολύπλευρης διερεύνησης όλων των παραπάνω προβληματισμών, συνδυασμών, αλληλοεπιδράσεων και ιεράρχησης των επιλογών που διέπουν το αρχιτεκτόνημα.

Έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα που σχετίζονται:

με τον σαφή προσδιορισμό των σχέσεων του κτιρίου με το κτισμένο περιβάλλον της περιοχής στην οποία εντάσσεται, τη σύλληψη και οργάνωση της δομής του κτιρίου σε σχέση με το κατασκευαστικό του σύστημα, καθώς και στη διερεύνηση της μορφής: εξωτερικό περίβλημα, επεξεργασίες επιφανειών και ανοιγμάτων του κελύφους, υλικά, υφές και χρώμα.

Όλες οι παραπάνω διερευνήσεις θα παρουσιαστούν με τα ανάλογα εκφραστικά μέσα της τεχνικής αναπαράστασης : γραμμικά σχέδια, σκίτσα (προοπτικά, αξονομετρικά), προπλάσματα (εργασίας, τελικό), φωτογραφίες κ.ά.), για να αποδοθεί με πληρότητα η αρχιτεκτονική επίλυση του θέματος. Τα βασικά σχέδια θα σχεδιασθούν σε κλίμακα 1:100 ενώ κάποιοι επιμέρους χώροι ζητείται να μελετηθούν σε κλίμακα 1:50. Η τρίτη φάση θα ολοκληρωθεί και θα παρουσιαστεί στο τέλος του εαρινού εξαμήνου.

Τα κριτήρια για την τελική αξιολόγηση των θεμάτων είναι:

Ο τρόπος αντιμετώπισης των βασικών προβλημάτων του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, όπως αυτά αναλύθηκαν

Η συνέπεια του τελικού αποτελέσματος σε σχέση με τις αρχικές συνθετικές επιλογές,

Ο βαθμός επεξεργασίας του θέματος καθώς επίσης και η κατάλληλη επιλογή και πληρότητα των εκφραστικών μέσων αναπαράστασης για την ολοκληρωμένη παρουσίαση της πρότασης.

Η ουσιαστική συμμετοχή όλων των φοιτητριών/των κατά τη διάρκεια του εξαμήνου επισημαίνοντας ότι το μάθημα είναι εργαστηριακό και έχει συλλογικό χαρακτήρα.

Link θέματος:

<https://dpolychr.wixsite.com/synthesi4-2024>